

تحليل محتوا و پژوهش داده بنیاد

Maxqda با استفاده از نرم افزار

تأليف

فہمہ رحمدل

عضو هیئت علمی دانشکده شهید شریعی یور، دانشگاه فنی و حرفه‌ای

پژوهشگر گروه پژوهشی مدیریت جهاد دانشگاهی

یژوہشگاہ

علوم انسانی و مطالعات اجتماعی

سرشناسه	: رحمدل، ناصر ۱۳۴۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: تحلیل محتوا و پژوهش داده بنیاد با استفاده از نرم افزار Maxqda / ناصر رحمدل
مشخصات نشر	: تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۷ص: مصور (بخشی رنگی)
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۸۴۷-۹-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۲۱۱] - ۲۱۴.
موضوع	: تحقیق کیفی - - برنامه های کامپیوتری
موضوع	: علوم اجتماعی - - روش های آماری - - برنامه های کامپیوتری
شناسه افزوده	: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی جهاد دانشگاهی
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۲ ت ۳ ۳ / ۳ H۶۱
رده بندی دیویی	: ۳۰۰/۷۲
شماره ثبت شناسی ملی	: ۴۱۲۴۵۸۹

تحلیل محتوا و پژوهش داده بنیاد با استفاده از نرم افزار Maxqda

ناصر رحمدل
ناشر: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی جهاد دانشگاهی
ویراستار ادبی و فنی: مهندس محمد عادل نیا
صفحه ۱: آمار، رای، سکینه مجرد فرد
چاپ اول: ۱۳۹۴
شمارگان: ۱۰۰۰ جلد
قیمت: ۱۴۰۰۰ تومان
حق چاپ و نشر محفوظ است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی
نشانی: تهران، خیابان انقلاب اسلامی، خیابان دانشگاه،
خیابان شهید وحید نظری، شماره ۴۷
تلفن: ۶۶۴۹۷۵۶۱ - ۲ - ۶۶۹۵۱۵۹۳
دورنگار: ۶۶۴۹۲۱۲۹

E-mail: info@ihss.ac.ir
www.ihss.ac.ir

سخن پژوهشگاه

نوع استراتژی تحقیق در تعیین روش جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات نقشی اساسی دارد. از این‌رو، یکی از مهم‌ترین مراحل شکل‌گیری پژوهش مطلوب در حوزه علوم انسانی و اجتماعی، انتخاب و به‌کارگیری روش‌های مناسب و ابزار کارآمد است. با تغییر الگوهای اثبات‌گرایی و تفسیرگرایی، روش‌های کمی برجسته و اهمیت قبلی خود را از دست داد. اینک ترکیب روش‌های کمی و کیفی یا کیفی به تنهایی در پژوهش‌های علمی و حرفه‌ای جایگاه ویژه‌ای یافته است. پژوهش کیفی در مطالعه زندگی افراد، تجارب، رفتارها، بیجانها و احساسات، تحرکات اجتماعی، پدیده‌های فرهنگی و تعاملات میان ملل کاربرد داشته و شامل روش‌های چندگانه‌ای است که نسبت به موضوع موردنظر خود رویکردی تفسیرها و طبیعت‌گرایانه دارند. پژوهشگران کیفی پدیده‌ها را در محیط طبیعی آن‌ها مورد مطالعه قرار داده و تلاش می‌کنند تا این پدیده‌ها را بر حسب معنای به‌کارآید به آن‌ها می‌دهند، درک یا تفسیر نمایند. با توجه به رشد روزافزون فناوری اطلاعات، استفاده از نرم‌افزارهای رایانه‌ای در تحلیل داده‌های پژوهشی، پدیده‌ای رو به گسترش است. استفاده از نرم‌افزارهای خاص تحلیل داده‌های کیفی مدت مدیدی است که شروع شده و نرم‌افزارهای گوناگونی نیز در این زمینه طراحی شده است که در کنار قابلیت‌های متفاوتی دارند.

استفاده از این قابلیت‌ها موجب صرفه‌جویی در وقت، توانایی مدیریت حجم وسیعی از اطلاعات، افزایش صحت و اعتبار داده‌ها، دقیق بودن شیوه برخورد با داده‌ها و امکان ایجاد تحلیل‌های پیچیده‌تر می‌شود. در کنار این مزایا، محدودیت‌هایی نیز در استفاده از این نرم‌افزارها وجود دارد. که از جمله آن‌ها یکنواخت‌سازی رویکردهای تحلیل داده‌های کیفی، دادن امتیاز بیش از حد به کدگذاری، فاصله گرفتن محقق از داده‌ها و تجاری شدن نرم‌افزارها است. اما با این حال، نرم‌افزارهای در دسترس، بیشتر به عنوان ابزاری برای کمک به تحلیل داده‌ها هستند و تفسیر و تحلیل داده‌های کیفی همچنان جزو مسوولیت اصلی محقق است. بنابراین محقق می‌تواند با رعایت مجموعه‌ای از نکات، محدودیت‌های نرم‌افزارها را به حداقل برساند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی جهاددانشگاهی به‌عنوان تنها مرکز پژوهش غیردولتی در این سطح، یکی از رسالت‌های خود را علمی کردن فرایند پژوهش به‌ویژه پژوهش در حوزه علوم انسانی قرار داده است. در راستای این مسوولیت اجتماعی، برگزاری اولین دوره مدیریت پژوهش در کشور،

کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی کوتاه‌مدت و تخصصی در حوزه روش تحقیق و ترجمه و انتشار کتاب «طراحی پژوهش» و پژوهش برای بومی کردن روش‌های تحقیق طی سال‌های اخیر عملیاتی شده است. تدوین و انتشار کتاب «تحلیل محتوا و پژوهش داده بنیاد» در ادامه فعالیت‌های پژوهشگاه، گامی برای آشنا کردن دانشجویان و پژوهشگران با روش‌های علمی تحقیق با رویکرد کیفی است. این کتاب توسط آقای ناصر رحمدل، یکی از پژوهشگران گروه مدیریت در پژوهشکده علوم توسعه پژوهشگاه، تألیف شده است. پژوهشگاه ضمن تشکر از ایشان و گروه پژوهشی مدیریت برای قدم برداشتن در این مسیر، انتظار دارد پژوهشگران این حوزه دست یاری داده و پژوهشگاه را در تقویت اصول و مبانی روش تحقیق علمی، سraهی کنند.

از جناب آقای سید ابوالفضل موسویان مدیر اداره ترویج یافته‌های پژوهشی و نشر آثار علمی و جناب آقای رضا صدیق کارشناس اداره داوران که در تدوین و انتشار این اثر نقش داشته‌اند تشکر به عمل آید. امید است در ادامه این تلاش، خوانندگان اثر با ارائه نظرات تکمیلی و اصلاحی، ما را در ارتقاء علمی کتاب کمک نمایند.

پژهنه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی جهاد دانشگاهی

زمستان ۱۳۹۴

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۵	فصل اول: مبانی پژوهش کیفی
۱۷	مقدمه
۱۸	بوء تحقیق
۱۸	۱. تحقیق بنیادی
۱۹	۲. تحقیق کاربردی
۱۹	۳. پژوهش توسعه‌ای
۲۰	استراتژی تحقیق
۲۰	مبانی فلسفی و معرفت‌شناختی تحقیق
۲۰	اثبات‌گرایی
۲۱	روش‌شناسی تفسیری
۲۳	روش‌شناسی انتقادی
۲۴	فراساختارگرایی
۲۴	روش‌های جمع‌آوری داده‌ها
۲۵	روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها
۲۵	ویژگی‌های پژوهش کیفی
۲۷	فصل دوم: تحلیل محتوا و نظریه‌های مبانی
۲۹	تحلیل محتوا
۳۱	اشکال مختلف تحلیل محتوا
۳۱	انواع تحلیل محتوا
۳۱	تحلیل محتوای کمی
۳۲	مراحل تحلیل محتوای کیفی

۳۳	تحلیل محتوای کیفی.....
۳۴	ویژگی های تحلیل محتوا.....
۳۴	روش های انجام تحقیقات کیفی.....
۳۴	روش نظریه مبنایی.....
۳۶	فرایند نظریه مبنایی.....
۳۹	کد گذاری داده ها.....
۳۹	۱. کد گذاری باز.....
۴۳	۲. کد گذاری محوری.....
۴۵	۳. کد گذاری انتخابی.....
۴۷	فصل سوم: آشنایی با نرم افزار.....
۴۹	مقدمه.....
۴۹	قابلیت های کلیدی نرم افزار MAXQDA.....
۴۹	کد گذاری کارآمد.....
۴۹	ابزارهای بصری.....
۴۹	صفحه ها و منوهای MAXQDA.....
۵۱	انتخاب نام کاربری و پروژه.....
۵۳	چهار پنجره اصلی MAXQDA.....
۵۴	وظایف پنجره های اصلی.....
۵۴	مپله ابزارهای هر کدام از پنجره ها.....
۵۵	باز و بسته کردن پنجره های اصلی.....
۵۶	تغییر اندازه پنجره ها.....
۵۶	تغییر اندازه ستون کد گذاری.....
۵۷	
۵۷	چینش پنجره ها در MAXQDA.....
۵۸	تنظیم پنجره ها.....

۵۹		MAXQDA منوی اصلی
۶۱		MAXQDA نوار ابزارهای
۶۳		Media player نوار ابزار
۶۴		موقعیت نوار ابزارها در صفحه نمایش
۶۴		DOCUMENT SYSTEM پنجره
۶۴		Document System نوار ابزار
۶۵		اسناد و گروه های سند
۶۵		سطوح مختلف در پنجره اسناد
۶۶		سطح پروژه
۶۶		گزینه های سطح پروژه یا سطح بالایی در سیستم اسناد
۶۸		سطح گروه اسناد (سطح میانی)
۶۸		گزینه های سطح میانی (گروه اسناد) در سیستم اسناد
۷۱		سطح سند (پایین ترین سطح)
۷۱		گزینه های سطح سند (پایین ترین سطح)
۷۲		DOCUMENT BROWSER پنجره مرورگر اسناد
۷۲		نوار ابزار
۷۲		منوی زمینه (متنی)
۷۵		زبانها در بالای پنجره مرورگر اسناد
۷۶		CODE SYSTEM پنجره
۷۶		نوار ابزار
۷۶		سطوح مختلف در پنجره سیستم کد و گزینه های آنها
۷۷		بالاترین سطح در «Code System»
۷۷		منوی بالاترین سطح در سیستم کد
۷۸		سطح پایین تر: کدها و زیرکدها
۷۹		منوی زمینه در سطح کد و زیرکد

۸۱	 RETRIEVED SEGMENTS پنجره منوها و نوار ابزارها در
۸۱	 نوار ابزار
۸۲	 منوی زمینه (متن)
۸۳	 نوار وضعیت
۸۴	 آیکن های نوار وضعیت
۸۵	 فصل چهارم: کار با اسناد
۸۷	 شروع کار با برنامه
۸۸	 ایجاد پروژ جدید
۸۹	 باز کردن پروژ فیلم
۸۹	 کار با پنجره DOCUMENT SYSTEM
۸۹	 افزودن اسناد (فایلها)
۹۰	 گروه بندی اسناد
۹۱	 فعال سازی اسناد
۹۲	 کار با پنجره DOCUMENTS BROWSER (مرورگر اسناد)
۹۲	 ویرایش متن
۹۳	 کدگذاری متن
۹۵	 متداول ترین شیوه های کدگذاری
۹۵	 Code with a new code کدگذاری به شیوه
۹۶	 Code in-vivo – codes کدگذاری به شیوه
۹۷	 گزینه های مربوط به ویرایش متن
۹۷	 استفاده از undo برای بازگردان تغییرات
۹۸	 برقراری لینک
۹۸	 افزودن لینک هایی خارج از برنامه
۹۸	 یادداشت نویسی
۹۹	 ستون کدگذاری

۱۰۰	اعمال تغییرات روی بخش‌های کدگذاری شده ستون
۱۰۱	حذف بخش کدگذاری شده
۱۰۱	جایگزینی کد با کد دیگر
۱۰۱	تغییر اندازه بخش کدگذاری شده
۱۰۲	کدگذاری یک بخش با کدهای مختلف
۱۰۲	تغییر اندازه ستون کدگذاری
۱۰۳	بازآگراف‌ها در مرورگر اسناد
۱۰۳	اختصاص وزن به بخش‌های کدگذاری شده
۱۰۵	منوی مربوط به فایل‌های PDF
۱۰۷	فصل پنجم: کدگذاری
۱۰۹	کار با پنجره CODE SYSTEM (سیستم کد)
۱۱۱	نوارابزار پنجره code system
۱۱۶	بالاترین سطح در «Code System»
۱۱۶	منوی بالاترین سطح در سیستم
۱۱۸	سطح پایین‌تر: کدها و زیرکدها
۱۱۹	منوی زمینه در سطح کد و زیرکد
۱۲۷	فصل ششم: یازیبی
۱۲۹	کار با پنجره RETRIEVED SEGMENTS (بخش‌های بازی شده)
۱۲۹	نحوه فعال‌سازی اسناد
۱۳۰	فعال‌سازی کدها
۱۳۰	کار با نوارابزارها و منوها
۱۳۰	نوارابزار
۱۳۶	منوی زمینه (متن)
۱۳۷	منوی زمینه در ناحیه خاکستری پنجره «Retrieved Segments»
۱۴۱	Info Box و ستون یادداشت در پنجره Retrieved Segments

فصل هفتم: جداول، ابزارهای جست و جو، ابزارهای بصری ...	۱۴۵
جداول در MAXQDA	۱۴۷
تغییر جداول	۱۴۷
تنظیم عرض ستون و موقعیت آنها	۱۴۸
مرتب سازی جدول	۱۴۹
منوی زمینه در جدول متغیرهای سند	۱۵۱
مدیریت اسناد و کدها در MAXQDA	۱۵۲
افزودن متغیرهای جدید	۱۵۲
حذف و تغییر نام متغیرها	۱۵۳
جست و جوی واژگان	۱۵۳
جست و جوی ساده	۱۵۳
جست و جوی پیشرفته واژگان	۱۵۷
ابزارهای منوی Visual Tools	۱۵۷
اشیا در MAXMaps	۱۵۸
سه حالت کاری در MAXMaps	۱۵۹
ایجاد نقشه جدید	۱۶۰
انتقال اشیاء استاندارد به نقشه	۱۶۱
نوار ابزار پنجره MAXMaps	۱۶۳
حذف اشیاء	۱۶۳
تغییر اندازه اشیاء	۱۶۳
انتقال خصوصیات یک شیء به شیء دیگر	۱۶۳
تغییر ویژگی های اشیاء	۱۶۳
منوی متنی اشیاء	۱۶۴
انواع مدل ها در پنجره MAXMAPS	۱۶۵
One-case-Model	۱۶۵

۱۶۸.....	انجام تغییر در متون و تصاویر
۱۶۸.....	One-Code Model
۱۷۰.....	Code Theory Model
۱۷۰.....	Code Co-Occurrence Model
۱۷۲.....	Code-Subcode-Segments Model
۱۷۳.....	منوی متدهای ترکیبی
۱۷۳.....	شمش کلمات در منوی MAXDICTIO
۱۷۵.....	منابع